

Egyik forradalom a másik után – az autoritarianizmus illúziója Grúziában

KRÁNITZ PÉTER PÁL

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Kránitz Péter Pál

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

2025. október 10.

Kránitz Péter Pál, vezető kutató, MKI

EGYIK FORRADALOM A MÁSIK UTÁN – AZ AUTORITARIANIZMUS ILLÚZIÓJA GRÚZIÁBAN

Megbukott a „békés forradalom” Grúziában; bár egy önjelölt „nemzetgyűlés” kikiáltotta a „népuralmat” Tbiliszi utcáin, az elnöki palota ostroma elbukott, az ellenzék minden korábbinál polarizáltabban jött ki a demonstrációból. A sikertelen „palotaforradalom” egybeesett a helyhatósági választásokkal, amelyet az ellenzék többsége bojkottált, s így a kormánypárt elsöprő győzelmével zárult. Bár a demokratikus választásokat több mint ötven nemzetközi és helyi szervezet felügyelte, az Európai Bizottság elítélte, majd követelte a puccsszerű zendülés azóta eljárás alá vont szervezőinek szabadon engedését. Az Európai Unió külpolitikai doktrínája, amely Belarusszal és Grúziával szemben egyaránt a retorikai elszigetelés és a szankciók eszközeivel igyekszik befolyásolni a posztszovjet országok belpolitikáját, kudarcra ítéltetett, továbbá súlyosan aláássa az európai közösség geopolitikai pozícióit keleti szomszédságában.

Helyhatósági választásokat tartottak Grúziában 2025. október 4-én, amelyet a legtöbb ellenzéki párt bojkottált. Az ellenzék túlnyomó többsége ugyanis már a 2024. októberi parlamenti választás eredményét sem fogadta el, a kormányszatot illegitimnek tekinti, ezért az általa szervezett választásokhoz sem [hajlandó asszisztálni](#). Teszik ezt úgy, hogy az általuk kritizált parlamenti választáson a szavazatok több mint 90 százalékát az Európai Bizottság által javasolt, holland elektronikai rendszerrel [számlálták](#) a hatóságok, az adatokat így szinte azonnal, transzparens módon követhette a grúziai és a nemzetközi közvélemény, a választást az Európai Parlament, a NATO, az Európa Tanács és az EBESZ megfigyelő missziója is jól szervezettnek és demokratikusnak, az azt megelőző kampányidőszakot szabadnak [találta](#).

A helyhatósági választások ugyancsak rendben zajlottak – 28 [nemzetközi](#) és 23 [helyi](#) szervezet ellenőrizte a voksolást és mindent rendben találtak. Az átfogó ellenzéki bojkott következtében azonban az [eredmény](#) borítékolható volt: a szavazatok 81,7 százalékát, vagyis az 1,4 millió leadott voksból egymillió-százötvennégyezret a kormányzó Grúz Álmom párt jelöltjei nyerték el országosan, amely szinte megegyezik a 2024. évi, parlamenti választáson elért eredménnyel. Négy ellenzéki párt vett részt a

voksoláson, amelyek együtt a vokszok 18,3 százalékát zsebelték be. A részleges bojkott következtében azonban sokan otthon maradtak, így a részvételi arány bár valamivel alacsonyabb volt, mint négy éve, így is [meghaladta](#) a 40 százalékot.

Még le sem zárult a voksolás, az ellenzéki pártok vezetői és szimpatizánsaik már a kormányzati negyedben gyülekeztek, hogy elítéljék a választás eredményét és a kormány lemondását követeljék. A demonstráció azonban nem egy spontán megmozdulás volt, hanem hónapokig tartó előkészületeket követően, egy alaposan megírt forgatókönyv szerint zajlott. Június 23-án [hirdette meg](#) ugyanis a neves operaénekesből lett ellenzéki aktivista, Paata Burcsuladze a „békés forradalmat” a helyhatósági választások napjára. Kezdeményezéséhez aztán sorban csatlakoztak a nagyobb ellenzéki pártok. Mihel Szakaasvili pártja, az Egyesült Nemzeti Mozgalom (ENM) elnöke augusztusban [kijelentette](#): miután a választásokon nem indulnak, „nincs más alternatíva, mint a békés kormányváltás, egy békés forradalom! Nincs harmadik irány!” Burcsuladzehoz hamarosan csatlakozott a demonstráció szervezésében az ellenzék két meghatározó pártja, az ENM és az Ahmasenebeli Stratégia három vezető politikusa, valamint a hadsereg nyugdíjazott ezredese, Lasa Beridze.

Százezreket vártak október 4-ére Tbiliszibe, a parlamentnek otthont adó Rusztaveli sugárútra azzal a nem titkolt céllal, hogy még aznap megdöntsék a demokratikusan megválasztott kormány hatalmát. Mottójuk ez volt: „4-én elkezdjük és 4-én be is végezzük!” Burcsuladze ugyanis már egy szeptemberi interjújában [elárulta](#): a tüntetést nemzetgyűlésnek fogják kikiáltani, amely így a nép nevében magához fogja ragadni a hatalmat. Arra a kérdésre, hogy ezt pontosan hogyan képzei el, nem adott egyértelmű választ, ám az örmény miniszterelnök Nikol Pasinján vezette 2018. évi bársonyos forradalmat [jelölte ki](#) példaként.

EGY SOSEVOLT PALOTAFORRADALOM

Az október 4-i eseményeket rendkívül jól [dokumentálta](#) a grúz és a nemzetközi sajtó, a tüntetők és a rendőrség magatartását percről-percre lehetett követni a világ bármely pontjáról. A tüntetések eleinte békésen zajlottak, ám a délutáni órákban Burcsuladze, ígéreteinek megfelelően, kikiáltotta az úgynevezett „Első Nemzetgyűlést” és kijelentette, az összegyűlt tömeg a „nép nevében” átveszi a kormányzattól a politikai hatalmat. Az Egyesült Nemzeti Mozgalom képviselője, a demonstráció egyik fő szervezője, Murtaz Zodelava ekkor [felszólította](#) a tüntetőket: „első lépésként” foglalják el, „férfierőt alkalmazva”, az elnöki palotát. Maszkos tüntetők egy alig 150 fős csoportja

ekkor rátámadott az államfői rezidencia épületét védő rendőrökre, akik végül vízágyúkkal és könnygázzal viaszorították a rendbontókat. Jól [szemlélteti](#) a hatóságok által tanúsított önmérsékletet, hogy az összecsapást követően 21 rendőr szorult kórházi ellátásra, egyikük súlyos sérüléseket szenvedett, ám mindössze hat tüntető igényelt orvosi figyelmet.

A tüntetés éjjelén és másnapján [őrizetbe vették](#) a megmozdulás öt szervezőjét: az operaénekes Burcsuladzét, a nyugalmazott ezredes Beridzét, valamint a két ellenzéki párt három képviselőjét. A vád: zendülésre és tömeges erőszakra való felbujtás és az abban való részvétel. A grúz ellenzék egy emberként ítélte el a tüntetés szervezőinek és résztvevőinek letartóztatását. Az ENM [közleményében](#) „árulók és bűnözők orosz rezsimjének” nevezte a kormányzatot és a „politikai foglyok”, vagyis a tüntetés zendüléssel és vandalizmussal vádolt résztvevőinek és szervezőinek szabadon engedését követelte.

Irakli Kobahidze grúz miniszterelnök a választás másnapján lesújtó ítéletet mondott az erőszakhoz folyamodó ellenzék felett. [Kijelentette](#), a választás bojkottjában egyesülő ellenzék egy Majdanszerű – 2020 óta immár az ötödik – puccskísérlettel próbálta megdönteni a kormányzatot és destabilizálni az ország alkotmányos rendjét. [Hozzáette](#), lépéseket fog tenni annak érdekében, hogy azok a politikai pártok, amelyek erőszakkal próbálják megdönteni a demokratikusan megválasztott kormányzatot, ne politizálhassanak a jövőben Grúziában. [Elismételte](#) a kormány már régóta hangoztatott álláspontját, miszerint az Európai Unió grúziai nagykövete, Pawel Herczynski rendszeresen és súlyosan beavatkozik a grúziai belpolitikába, a politikai szélsőségeket, a radikalizmust és az erőszakot pártolja, amikor támogatásáról biztosítja a 2024. novembere óta folyamatosan zajló utcai demonstrációkban vandalizmusért és hivatalos személyek ellen elkövetett erőszakért elítélt tüntetőket. Hangsúlyozta, mindazonáltal, a Grúz Állam kormányzat kész tiszta lapot nyitni az EU-val fenntartott kétoldalú kapcsolataikban és visszatérni az európai uniós csatlakozás útjára, amelynek jegyében [megbeszélésre hívta össze](#) az Európai Unió tagállamainak nagyköveteit a Külügyminisztériumba.

AZ EINSTEINI ŐRÜLET ÉS AZ AUTORITARIANIZMUS ILLÚZIÓJA

„Az őrület nem más, mint ugyanazt tenni újra és újra, de más eredményt várni tőle” – tartja a tévesen Albert Einsteinnek tulajdonított piaci bölcsesség. Az Európai Unió liberális külpolitikai doktrínájára jól illik az einsteini őrület hasonlata, hiszen az EU

újra és újra ugyanabba a hibába esik, amikor szomszédság-, és általában külpolitikájában a vélelmezett demokratikus és liberális értékekre való hivatkozással, retorikai lejárató kampánnyal, választások delegitimációjával és szankciókkal kíván beavatkozni más államok belpolitikájába, az eredmény azonban soha nem az, amire számít, sőt, legtöbbször épp az ellenkezője. Ezt teszi Belarusszal szemben is: míg az Egyesült Államok, [számottevő gesztusok](#) révén, épp kétoldalú kapcsolataik normalizációján fáradozik, hogy éket üssön Minszk és Moszkva együttműködésébe, az Európai Unió újabb [szankciókkal](#) és [retorikai hadjárat](#)tal próbálja elérni a több mint ezer politikai fogoly azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátását Belaruszban. Míg az európai követelések, fenyegetőzések és szankciók eredménye 2020 óta egyöntetűen az, hogy Belarusz minden korábbinál [közelebb került](#) Oroszországhoz, addig az amerikai mézesmadzag hatására szeptemberben 52 politikai foglyot [engedtek szabadon](#) a belarusz hatóságok.

Az európai külpolitika Grúziával szemben is hibát hibára halmoz, amelyekből látszólag mit sem tanul. Bár 2022-t megelőzően egy teljes évtizeden át legszorosabb és legmegbízhatóbb partnerének tekintette az EU a Grúz Álom kormányzatot, mindez az orosz-ukrán háborúval megváltozott. Amikor ugyanis az Európai Unió felszólította Tbiliszit, hogy csatlakozzon az Oroszország-ellenes szankciókhoz, a 3,7 milliós ország vezetése visszakozott, és az európai-grúz kétoldalú kapcsolatok megromlottak, s az Európai Tanács 2022 decemberében [megtagadta](#) Grúziától a tagjelölti státuszt. Az Ukrajna inváziójával destabilizálódó regionális biztonságpolitikai környezetben, a megingott európai partnerség árnyékában, a grúz kormányzat a civil szféra átláthatóságát, és a családvédelem konzervatív reformjaival kívánta erősíteni népszerűségét, s ezáltal belpolitikai stabilitását, amelyre azonban az Európai Unió soha nem látott [retorziókkal felelt](#): szankciókkal sújtotta Grúziát, befagyasztotta csatlakozási eljárását, majd 2024. novemberében az Európai Parlament delegitimálta a parlamenti választások eredményét. A Grúz Álom párt azonban nem, hogy veszített volna népszerűségéből, de még növelte is társadalmi támogatottságát: a 2024. és a 2025. évi választások eredményei a Grúzia modern történetének legnagyobb politikai konszenzusát teremtették meg a grúz társadalomban. Az Európai Unió ennek ellenére a 2025. októberi, helyhatósági választásokra is a liberális külpolitika puha eszköztárának ostorcsapásaihoz folyamodott.

Kaja Kallas, az EU külügyi és biztonságpolitikai főképviselője, valamint Marta Kos, az Európai Bizottság bővítési biztosa közös [nyilatkozatban](#) ítélte el az október 4-i grúziai választást és az azt követő eseményeket, amely szerintük „a másként gondolkodók elleni széles körű fellépés időszakában zajlott”. Az Európai Bizottság

szóvivője is [megszólalt](#) az ügyben és az EU-nagykövet Herczynski védelmére kelt. Anitta Hipper elismételte a Bizottság és az Európai Parlament immár két éve hangoztatott jelszavait, miszerint a Grúz Álom kormány „orosz propagandát és dezinformációt” terjeszt az Európai Unióval és diplomataival kapcsolatban és kijelentette: Grúziában „masszív demokratikus visszaesés” zajlik, ezért a Bizottság a minimálisra csökkentette kétoldalú kapcsolatait a grúz kormányzattal, helyette a grúziai civil szférát támogatja. A lett külügyminisztérium még ennél is tovább ment: [közleményében](#) elutasította a választások eredményét, mivel „egy olyan választás, ahol ellenzéki politikusokat tartóztatnak le, nem lehet szabad és demokratikus”, majd felszólították a grúz hatóságokat, hogy „engedjék szabadon az illegálisan letartóztatott személyeket.”

Az Európai Unió stratégiai hibát követ el a grúziai belpolitikába való folyamatos és egyre súlyosabb beavatkozásával, amellyel csak azt éri el, hogy a grúz kormányzatot és társadalmat is elidegeníti az európai közösségtől, amelynek következtében kulcsfontosságú politikai, s potenciális gazdasági pozícióktól esik el az európai energiabiztonság és ellátási láncok szempontjából kulcsfontosságú dél-kaukázusi régióban. Mára már a hagyományosan rendkívül európeér és integrációpárti grúziai civil társadalom is egyre gyanakvóbb az Európai Unióval szemben – Bidzina Giorgoviani, az Egyesült Semleges Grúzia nevű civil szervezet [alapítója szerint](#) a színes forradalmak eszközeit alkalmazó, az Európai Unió töretlen támogatását élvező grúziai ellenzék teljesen elhiteltelenedett, nincs valós társadalmi támogatottsága, ezért jobban tennék az európai döntéshozók, ha megértenék: „Grúziában csakis választások útján lehet elmozdítani a kormányt.”

Mindezt ellensúlyozni igyekszik a magyar kormányzat: első európai uniós vezetőként a magyar külügyminiszter [gratulált](#) a Grúz Álom jelöltjeinek választási győzelmükhöz. Szijjártó Péter félreérthetetlen utalást tett az Európai Bizottság mulasztására és kettősmércéjére, amikor feltette a költői kérdést: „az EU mikor ítéli el az ellenzéki törés-zúzást” Tbilisziben? Hiszen amíg a zendüléssel és vandalizmussal vádolt foglyok kiszabadítását követelik, nem ítélik el magát a politikai erőszakot. Sőt, putyinista diktatúrát kiáltanak, mialatt mindenki számára nyilvánosan zajlottak le a forradalomra és kormányváltásra törekvő tömegtüntetés és „nemeztgyűlés” előkészületei és kivitelezése. Az európai politikai diskurzus igyekszik fenntartani az autoritarizmus illúzióját Georgiával szemben, egy olyan országban, ahol 2024 novembere óta, több mint 45 héten át folyamatosan, minden esete [tüntetéseket szervez](#) az ellenzék és a demokratikusan megválasztott kormány lemondását követeli. Az autoritarizmus illúzióját táplálja az Európai Néppárt, az Európai Szocialisták, a

Zöldek, a Renew és az Európai Konzervatívok pártcsaládja is, amikor [delegitimálják](#) a 2024. évi, grúziai parlamenti- és elnökválasztást, s a mai napig a 2024. decemberében leköszönt elnököt, a francia születésű Szalome Zurabisvilit [tekintik](#) Grúzia legitim államfőjének.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**